

TOKSİK LİDERLİĞİN SAĞALTIMI VE ORTAYA ÇIKMADAN ÖNLENMESİNE DAİR BİLİŞSEL FARKINDALIK (ÜSTBİLİŞ) GELİŞİMİ ÇERÇEVESİNDEN BİR BAKIŞ

Arş. Gör. Onur KAZANCI¹

ÖZET

Liderler, liderlik ettikleri örgütün ve toplumun geleceğinde en önemli yere sahiptirler. Ancak liderlerin mekânik birer varlık olmadığı ve onların da birer insan oldukları, her zaman rasyonel davranışlarda bulunamayacakları unutulmamalıdır. Yönetim yazınında liderlerin takipçilerini ve örgütlerini olumsuz sonuçlara götürebilecekleri daha doğrusu bu sonuçlara neden olan kişilerin “lider” olarak adlandırılıp adlandırılmayacağına dair tartışmalar devam etmektedir. Bu konuda kesin olarak varlabilmiş bir ortak nokta yoktur. Ancak diğer taraftan da liderlerin, örgütleri ve takipçilerini içinden çıkılmaz derece zor durumlara sürüklemeleri hem siyasi hem de işletme tarihinde çok kez karşılaşılmış bir durum olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Örgüt ve takipçilerini geri döndürülemez sorunların içine atan bireylerin bu örgütlere önderlik ettikleri ve örgüt üyeleri tarafından bir lider olarak kabul edildikleri görülmektedir. Bu çalışmanın amacı liderlik yazınında yeni yeni göz önüne alınmaya başlanan olumsuz liderlik türlerinden birisi olan toksik liderlik kavramını ve boyutlarını ele almanın yanı sıra liderlerin bilişsel farkındalıklarının artırılmasının toksik durumların ortaya çıkması ya da mevcut olan bir toksik durumunun giderilmesi üzerindeki olası faydalarını tartışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Toksik Liderlik, Bilişsel Farkındalık, Üstbilis, Bilişsel Koçluk

A BRIEF OVERVIEW OF METACOGNITIONAL IMPROVEMENT ON THE TREATMENT AND PREVENTION OF TOXIC LEADERSHIP

ABSTRACT

Leaders are of greatest importance in the future of their organizations and community for which they lead. However, it must be kept in mind that leaders are not mechanical and immaculate beings but of very human nature and thus may not always respond in reasonable ways. In literature of management, debates have long been made on the fact that leaders are greatly likely to lead their organizations and followers to undesirable consequences or on whether those who do so could righteously be called leaders or not. There is not a definitive consensus on this issue. On the other hand, it must not be ignored that leaders may mislead their organizations and followers to inextricably difficult situations, which is phenomenon frequently encountered both in management and political history. Individuals who drag their own organizations and followers to irreversible problems are often seen to lead them and accepted as leaders. The aim of the present study is to discuss toxic leadership which has been recently debated as one of negative leaderships and its related dimensions as well as potential beneficial impacts of leaders' increased cognitive awareness on discovering toxic positions or eliminating current toxicities.

Keywords: Leadership, Toxic Leadership, Metacognition, Cognitive Coaching

¹ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, kazancio@gmail.com